

Ohje 11.4.2011

Viimeisin muutos 31.12.2017

VK Selvitys henkivakuutusyhtiön vakuutustoiminnasta

VK-tiedonkeruussa kerätään tietoa henkivakuutusyhtiön vakuutustoiminnasta. Tietoja käytetään Finanssivalvonnan suorittamaan valvontaan sekä vakuutustilastojen kokoamiseen.

Tiedonkeruu toteutetaan taulukoittain seuraavasti:

<i>Taulukkotunnus</i>	<i>Taulukon nimi</i>	<i>Tiedonantajatasot</i>
VK011	Yksilöllinen säästövakuutus	410
VK012	Yksilöllinen riskivakuutus	410
VK013	Ryhmäriskivakuutus	410
VK014	Kapitalisaatiosopimus	410
VK015	Yksilöllinen eläkevakuutus	410
VK016	Ryhmäeläkevakuutus	410
VK017	Yhteenveto	410
VK021	Vakuutussäästöjen muutoksen erittely ylijäämään oikeuttavissa vakuutuksissa - osa 1	410
VK022	Vakuutussäästöjen muutoksen erittely ylijäämään oikeuttavissa vakuutuksissa - osa 2	410
VK023	Vakuutussäästöjen muutoksen erittely ylijäämään oikeuttavissa vakuutuksissa - osa 3	410
VK024	Vakuutussäästöjen muutoksen erittely ylijäämään oikeuttavissa vakuutuksissa - osa 4	410
VK025	Vakuutussäästöjen muutoksen erittely sijoitussidonnaisissa vakuutuksissa	410
VK026	Lukumäärätiedot	410

Taulukoilla VK011-VK017 selvitetään tuoteryhmittäin tuloslaskelman ylijäämän lähteet ja ylijäämän käyttö. Taulukoilla VK021-VK024 selvitetään tuoteryhmittäin ylijäämään oikeuttavien vakuutusten säästöjen kehitystä ja esitetään arvioita vakuutusten tuotoista. Taulukolla VK025 selvitetään tuoteryhmittäin sijoitussidonnaisten vakuutusten säästöjen kehitystä. Taulukolla VK026 selvitetään vakuutussopimusten tai vakuutettujen lukumäärätietoja. (1.1.2016)

Ensimmäinen osa, VK011-VK017, vastaa VYL:n 25 luvun 3 §:n 3 momentin mukaista vaatimusta vakuutustoiminnan tutkimuksesta. Toinen osa, VK021-VK026, yhdessä ensimmäisen osan kanssa luo tilastollisen pohjan VYL:n 13 luvun 2 §:n 4 momentissa mainitulle Finanssivalvonnan tutkimusjulkaisuvelvollisuudelle, joka koskee VYL:n 13 luvun 2 §:n 1 momentissa mainitun kohtuusperiaatteen yhtiökohtaista soveltamista, sekä yhtiökohtaisia tavoitteita ja niiden toteutumista.

Taulukot on toimitettava Finanssivalvonnalle täytettynä 10 vuorokautta ennen vakuutusyhtiön tilintarkastuskertomuksen luovuttamista, kuitenkin viimeistään 31. maaliskuuta (määräykset ja ohjeet 1/2011). Taulukot tuotetaan 31.12. tilanteesta. (31.12.2017)

Rahamääräiset arvot annetaan tuhansina euroina. Prosenttimuotoiset tiedot annetaan kahden desimaalin tarkkuudella ilman %-merkkiä. Lukumäärät annetaan yhden kappaleen tarkkuudella.

Taulukoissa VK011-VK017 kaikki luvut ilmoitetaan etumerkiltään kuten ne vaikuttavat vakuutusyhtiön tulokseen (plusetumerkki kasvattaa tulosta ja miinusetumerkki pienentää tulosta).

Taulukoissa VK021-VK025 kaikki luvut ilmoitetaan etumerkiltään kuten ne vaikuttavat vakuutuskuluttajan vakuutussäästöihin. (1.1.2016)

Lisätietoja VK -tiedonkeruun raportoinnista antaa Vakuutusvalvontaosaston Vahinko- ja henkivakuutus -toimisto. (31.12.2017)

Käsitteitä, määritelmiä ja muita täyttöohjeita

Takuukorko – Takuukorolla tarkoitetaan sitä korkoa, jota vakuutusyhtiö on sitoutunut hyvittämään vakuutussäästölle ns. vakuutusyhtiön toiminnan jatkuvuuden periaatteen pohjalta ("going-concern basis").

Yhtiön toiminnan jatkuvuuden periaate – Käsitteellä tarkoitetaan olettamusta siitä, että vakuutusyhtiö jatkaa toimintaansa päättymättömästi, täyttäen täysimääräisesti vakuutussopimusten kaikki velvoitteet. Jos vakuutusyhtiö ei noudata toiminnan jatkuvuuden periaatetta laskelmissaan, se on jossain vaiheessa laskelmissaan olettanut joutuvansa selvitystilaan tai soveltavansa säännöksiä, joita voidaan soveltaa tai on sovellettava selvitystilassa tai sen uhatessa.

Rahastokorko – Rahastokorolla tarkoitetaan takuukoron ja tehtyjen korkotäydennysten muodostamaa sijoitustoiminnan tuottovaatimusta vastuuvelan laskennassa.

Säästövakuutus – Säästövakuutuksella tarkoitetaan kertakorvauksellista vakuutusta elämän varalta, johon on mahdollisesti myös liitetty turva kuoleman varalta.

Riskivakuutus – Riskivakuutuksella tarkoitetaan vakuutusta, johon ei liity säästämistä (turva elämisen varalta). Jos on epäselvää tai ei ole täyttä varmuutta siitä, onko joku vakuutus myönnetty lisävakuutuksena henkivakuutukselle (lisävakuutuksen myöntäminen on edellyttänyt henkivakuutuksen ottamista) tai kuuluuko vakuutus vahinkovakuutusluokkaan 1 tai 2, vakuutus on aina luokiteltava vahinkovakuutukseksi.

Ryhmävakuutus – Vakuutus, jossa vakuutettuina ovat tai voivat olla vakuutuksen ottamista koskevassa sopimuksessa mainitun ryhmän jäsenet. Ryhmävakuutuksessa vakuutusmaksun maksaa kokonaan vakuutuksenottaja.

Ryhmäetuvakuutus – Ryhmävakuutuksena ei pidetä ryhmälle tarjottavaa vakuutusta, jossa vakuutetun on maksettava vakuutusmaksu tai sen osa. Ryhmäetuvakuutus rinnastetaan yksilölliseen vakuutukseen.

Vakuutuskannan ryhmittely tuoteryhmiin noudattaa määräys- ja ohjekokoelmassa esitettyä tuoteryhmittelyä (kohta 11.1.5 kappale 20).

Jos sijoitussidonnainen eläkevakuutus muuttuu säästöjakson jälkeen takuukorkoiseksi elinkoroksi, alkanut eläke esitetään taulukossa takuukorkoisena eläkevakuutuksena.

Jos eläkevakuutuksen takuukorko muuttuu eläketapahtuman johdosta, sopimus luokitellaan uuden takuukoron mukaisesti. Muut korvaukset kuin eläkkeet luokitellaan aina sen mukaan,

mikä on ollut alkuperäisen sopimuksen takuukorko (niitä ei siis siirretä nolllatakuukorkoiseen ryhmään).

Jos vakuutus sopimuksessa sovelletaan useita takuukorkoja (esimerkiksi siten, että takuukorko määräytyy vakuutusmaksun maksuhetken mukaan), vakuutus on eriytettävä eri takuukoroille.

Jos ylijäämään oikeuttavassa vakuutus sopimuksessa asiakashyvitykset myönnetään ns. vuosikorkoina ja jäljempänä vahvistettavina asiakashyvityksinä vakuutus sopimus luokitellaan, jollei takuukorosta ole toisin määritelty vakuutus sopimuksen laskuperusteissa, takuukorkoluokka nolllaan.

Tilanteissa, joissa vakuutusyhtiön tilinpäätös tai sisäinen laskenta ei tuota taulukkoon tarvittavia lukuja esimerkiksi eri tuoteryhmien kohdalla (kuten esimerkiksi takuukoroittain), vakuutusyhtiön tulisi arvioida tarvittavat luvut noudattaen vakuutusyhtiön parhaita arvioita ja näkemyksiä. Lukujen tulee olla realistisia ja kantavana periaatteena tulee olla, että ilmoitettuja lukuja ei tahallisesti ali- eikä yliarvioida. Valittuja menetelmiä ei myöskään saa tavoitehakuisesti muuttaa eri tilinpäätösten välillä, vaan yhtiön tulee noudattaa selkeitä ja johdonmukaisia periaatteita. Erityistä huomiota tulee kiinnittää sijoitustoiminnan nettotuoton jakoon eri vakuutusryhmille ja osalajeille.

VK011 - VK017 Selvitys henkivakuutusyhtiön vakuutustoiminnasta

Taulukoissa VK011-VK017 kaikki luvut ilmoitetaan etumerkiltään kuten ne vaikuttavat vakuutusyhtiön tulokseen (plusetumerkki kasvattaa tulosta ja miinusetumerkki pienentää tulosta).

Vakuutustoimintaan liittyvä ylijäämä on arvioitava ennen ylijäämän käyttöä.

Taulukoiden rivitunnukset

- R 0505 *Korkoylijäämä*
Korkoylijäämän tuottona ilmoitetaan se osa tuloslaskelman mukaisesta sijoitustoiminnan nettotuotosta, joka kohdistuu vakuutustekniseen vastuuelkaan. Sijoitustoiminnan nettotuotto otetaan huomioon ilman sijoitussidonnaisten vakuutusten ns. sijoitusrahastoilta palautettuja palkkio-osuuksia. Nämä erät kohdistetaan sijoitussidonnaisille vakuutuksille liikekustannusylijäämän osassa. Sijoitustuottoja kohdistuu eräisiin muihinkin tase-eriin ja näiden erien sijoitustuotot ilmoitetaan vakuutusyhtiön omalle pääomalle kohdistettuna. Korkoylijäämän kuluna ilmoitetaan rahastokorkokulu. Asiakashyvitykset (ns. vuosikorot), jotka ovat säännöllisin väliajoin vakuutusyhtiön päätettävissä, ilmoitetaan ylijäämän käyttönä. Edellisinä tilinpäätös vuosina tehtyjen rahastokorkotäydennysten vaikutukset rahastokorkokuluun otetaan huomioon rahastokorkokulua vähentävänä tekijänä ja tilinpäätös vuonna tehty rahastokorkotäydennykset ylijäämän käyttönä. Korkoliikkeen tulos on ylijäämäinen, jos sijoitustoiminnan nettotuotto on suurempi kuin vastuuelalle hyvitetty rahastokorkokulu.
- R 0510 *Riskiyljäämä*
Riskiyljäämän tuottona ilmoitetaan erilaisista riskeistä veloitetut tai maksetut ns. riskimaksut. Menona ilmoitetaan vastaavien vakuutus tapahtumien maksetut korvaukset ja näihin vakuutus tapahtumiin liittyvä vastuuelan muutos. Vastuuelan muutos lasketaan ilman tilinpäätös vuonna tehtyjä vastuuelkatäydennyksiä. Tilinpäätös vuonna tehty vastuuelkatäydennykset

käsitellään ylijäämän käyttönä. Jos toteutuneet kulut vuoden aikana jäävät pienemmiksi kuin veloitetut tai maksetut riskimaksut, muodostuu riskiylijäämää.

R 0515

Kuolevuushyvitykseen liittyvä ylijäämä

Joissakin vakuutuksissa säästöt tai osa säästöistä jää vakuutetun kuoleman sattuessa vakuutusyhtiöön ja teoriassa muille vakuutuksenottajille jaettavaksi. Vakuutetun kuoleman johdosta vapautuva kokonaisvastuuvelka (mukaan lukien erilaiset vastuuelkatäydennykset ja muut erät) ilmoitetaan kuolevuushyvitykseen liittyvässä ylijäämässä tuottona. Osa vapautuvasta kokonaisvastuuvelasta jaetaan muille samankaltaisille vakuutuksenottajille antamalla vakuutussäästöille tuottoa eli kuolevuushyvitystä vakuutuksenottajan ottamasta riskistä. Tämä erä ilmoitetaan kuolevuushyvitykseen liittyvässä ylijäämässä menona. Kuolevuushyvitykseen liittyvä ylijäämä on siis vakuutettujen kuolemien takia vakuutusyhtiöön jäävän kokonaisvastuuvelan ja samankaltaisille vakuutuksille myönnetyn kuolevuushyvityksen erotus. Samoja periaatteita noudattaen käsitellään myös sellainen ryhmäeläkevakuutus, johon ei ole sisällytetty vapaakirja-arvoa ja jossa työntekijä menettää etunsa vaihtaessaan työpaikkaa ja vapautuva osa vakuutuksen kokonaissäästöistä käytetään muiden vakuutettujen hyväksi.

R 0520

Takaisinostoon liittyvä ylijäämä

Joissakin vakuutuksissa vakuutussäästöä ei kokonaisuudessaan palauteta vakuutuksenottajalle takaisinoston yhteydessä, vaan siitä vähennetään esimerkiksi erilaisia markkina-arvovähennyksiä, ehdollisia asiakashyvityksiä ja takaisinostoprovisioita. Takaisinostoon liittyvässä ylijäämässä takaisinoston johdosta vapautuva kokonaisvastuuvelka (mukaan lukien erilaiset vastuuelkatäydennykset ja muut erät) ilmoitetaan tuottona. Vastaavasti ilmoitetaan menona vakuutuksenottajalle suoritettu takaisinoston määrä ennen toimenpidepalkkioita ja sellaisia takaisinostoprovisioita, jotka selkeästi edustavat saamatta jäänyttä liikekustannustuloa. Nämä palkkiot ja provisiot esitetään liikekustannusylijäämän osassa. Näiden erien erotus muodostaa takaisinostoon liittyvän ylijäämän. Samoja periaatteita noudattaen käsitellään myös sellainen ryhmäeläkevakuutus, johon ei ole sisällytetty vapaakirja-arvoa ja jossa työntekijä menettää etunsa vaihtaessaan työpaikkaa ja vapautuva osa vakuutuksen kokonaissäästöistä maksetaan takaisin vakuutuksenottajalle (yritykselle).

R 0525

Liikekustannusylijäämä

Liikekustannusylijäämän tuottona ilmoitetaan vakuutusten ns. kuormitustulo ja mahdolliseen liikekustannuskuormitukseen liittyvä täydennysvastuun muutos. Täydennysvastuun muutos lasketaan ennen tilinpäätösvuonna tehtyjä vastuuelkatäydennyksiä. Tilinpäätösvuonna tehdyt vastuuelkatäydennykset käsitellään ylijäämän käyttönä. Kuormitustuloon sisällytetään myös vakuutusyhtiön veloittamat toimenpidepalkkiot (esimerkiksi takaisinostoista, panttauksista ja ylimääräisistä tililaskelmista) ja sellaiset takaisinostoprovisiot, jotka selkeästi edustavat saamatta jäänyttä kuormitustuloa. Liikekuluihin luetaan tuloslaskelman liikekulujen lisäksi myös korvaustoiminnan hoitokulut. Sijoitussidonnaisten vakuutusten ns. sijoitusrahastoilta palautetut palkkiosuudet ilmoitetaan omana eränään ja ne tulee tarvittaessa eliminoida tilinpäätöksen liikekuluista. Sijoitustoiminnan hoitokulut on liitetty sijoitustoiminnan nettotuottoon. Liikekustannusliikkeen tulos on positiivinen, jos

toimintokohtaiset kulut jäävät pienemmiksi kuin vakuutusmaksuihin, säästöihin ja muihin tekijöihin sidottujen liikekustannusosien yhteenlasketut veloitukset.

- R 0530 *Muu ylijäämä*
 Muussa ylijäämässä ilmoitetaan sellainen varsinaiseen vakuutustoimintaan liittyvä ylijäämä, joka ei ole kohdistettavissa edellä mainittuihin ylijäämäeriin. Tässä erässä ilmoitetaan myös sellaiset erät, jotka eivät ole kohdistettavissa edellä mainittuihin ylijäämäeriin ja jotka esimerkiksi laskentaepätarkkuuden tai vastaavien tekijöiden takia vaikuttavat siihen, että laskelma ei mahdollisesti mene tasan tuloslaskelman kanssa.

Kaikkien edellä mainittujen ylijäämien osalta on huomattava, että ne voivat olla myös negatiivisia (alijäämiä).

- R 1005 *Menevän jälleenvakuutuksen vaikutus*
 Menevän jälleenvakuutuksen yhteenlasketut erät käsitellään ylijäämän käyttönä.
- R 1010, 1015 *Myönnetyt lisäedut ja asiakashyvitykset*
 Myönnetyt lisäedut ja asiakashyvitykset on jaettu ehdottomiin ja ehdollisiin. Ehdollisiin lisäetuihin ja asiakashyvityksiin luetaan esimerkiksi päättymisedut ja edut, jotka saavutetaan vasta vakuutuksen oltua voimassa tietyn ajan sekä edut, jotka ovat peruutettavissa vakuutusyhtiön heikentyneen vakavaraisuusaseman takia. Etuja, jotka on annettu maksunalennuksina, säästösummien korotuksina jne. käsitellään myös lisäetuina ja asiakashyvityksinä.

Ylijäämän käytössä tulee eliminoida näennäiset siirrot myönnettyjen lisäetujen ja tulevien lisäetujen vastuun välillä (samaa aikaan puretaan ja kartutetaan tulevien lisäetujen vastuuta).

VK017 Selvitys henkivakuutusyhtiön vakuutustoiminnasta - Yhteenveto

Taulukon VK017 saraketunnukset

- S 10 *Tuleva jälleenvakuutus*
 Tuleva jälleenvakuutus ilmoitetaan kuten vahinkovakuutustoiminnassa, mutta kuitenkin siten, että tulevan jälleenvakuutuksen vastuuvälille kohdistetaan myös osa korkotuotosta. Tulevan jälleenvakuutuksen vakuutusmaksutulo ilmoitetaan riskiylijäämän riskimaksuna ja tulevan jälleenvakuutuksen vakuutusmaksuvastuun muutos muuna ylijäämänä. Ei-rahastoivat riskivakuutukset (rinnastettavissa vahinkovakuutustoiminnan käytäntöön) käsitellään samalla tavalla kuin tuleva jälleenvakuutus.

Taulukon VK017 rivitunnukset

- R 1040 *Tasointuvastuun muutos*
 Tasointuvastuun muutos ilmoitetaan yhteenlaskettuna eikä sitä kohdisteta vakuutusryhmille.
- R 40 *Oman pääoman tuotto*

Tilikauden tulos ennen veroja suhteessa keskimääräiseen omaan pääomaan prosentteina.

- R 45 *Oman pääoman osinkotuotto*
Tilikauden osinko tai takuupääomalle maksettu korko suhteessa keskimääräiseen omaan pääomaan prosentteina.

Vakuutussäästöjen muutoksen erittely ylijäämään oikeuttavissa vakuutuksissa ja sijoitussidonnaisissa vakuutuksissa (1.1.2016)

Taulukoissa VK021-VK025 kaikki luvut ilmoitetaan etumerkiltään kuten ne vaikuttavat vakuutusluttajan vakuutussäästöihin. (1.1.2016)

Vakuutussäästöjen muutoksen erittelylaskelma noudattaa retrospektiivistä laskentaa ja erittely tulee tehdä vakuutuksenottajien vakuutussäästöjen näkökulmasta. Tällöin esimerkiksi tulevien lisäetujen vastuu jää tarkastelun ulkopuolelle.

Yksilöllisissä säästövakuutuksissa riskimaksuveloitukset jaetaan kahteen ryhmään, jotka ovat kuolemanvaraan liittyvät riskimaksuveloitukset ja muut riskimaksuveloitukset (tapaturma, sairaus jne.).

Taulukoiden rivitunnukset

- R 1020, 2525 *Vastaanotetut/luovutetut kannansiirrot*
Vastaanotettuina/luovutettuina kannansiirtoina ilmoitetaan perinteisten kannansiirtojen lisäksi myös ns. sisäisiä kannansiirtoja. Näillä tarkoitetaan esimerkiksi sellaisia siirtoja, joissa ylijäämään oikeutettu takuukorkoinen vakuutus konvertoidaan toiselle takuukorolle.
- R 1520 *Muut veloitukset*
Muita veloituksia ovat esimerkiksi erilaiset toimenpidepalkkiot.
- R 20 *Muut erät*
Muita eräitä ovat erät, jotka esimerkiksi laskentaepätarkkuuden tai vastaavien tekijöiden takia (takautuvat korjaukset, asiakasreklaatioihin liittyvät kompromissiratkaisut jne.) vaikuttavat siihen, että laskelma ei mahdollisesti mene tasan vakuutussäästöjen kanssa.
- Vakuutussäästöjen keskimääräistä tuottoa tarkastellaan kokonaiskorkohyvityksen ja nettotuoton näkökulmasta.
- R 35 *Keskimääräinen kokonaiskorkohyvitys*
Kokonaiskorkohyvityksellä tarkoitetaan takuukoron ja asiakashyvityksen muodostamaa yhteiskorkoa.
- R 40, 45, 50 *Keskimääräinen nettotuotto*
Vakuutussäästöjen keskimääräistä nettotuottoa tarkastellaan kolmella eri tavalla: arviona, joka perustuu yhteenlaskettuihin vakuutussäästöjen kassavirtoihin vuoden aikana (modifioitu Dietzin kaava, jossa aikapaino kaikille

ulos- ja sisään meneville rahavirroille on 0,5, eli rahavirrat tapahtuvat keskimäärin kesellä vuotta), käyttäen Thielen yhtälöä ja tarvittaessa vakuutusyhtiön tarkempana (esimerkiksi kassavirrat tarkemmin aikapainotettuna) omana laskelmana. Vertailukelpoisuuden takia erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että vakuutusyhtiön oma laskelma perustuu samoihin ilmoitettuihin vakuutussäätöihin, hyvityksiin ja veloituksiin, joihin myös arvio perustuu. Jos vakuutusyhtiön näkemys on, että tuottoarvio on sama kuin vakuutusyhtiön oma tuottolaskelma, syötetään taulukoihin vakuutusyhtiön omana laskelmana arvion tulos.